

nødvendigste. Vi havde omtrent 100,000 Kr. til Raadighed. Det synes jo at være en stor Sum, men den var ikke tilstrækkelig, den kunde ikke have forslaaet, naar vi ikke netop havde anvendt den omtalte Fremgangsmaade.

Saa gik vi videre det følgende Aar og søgte hos Rigsdagen at faa Tilskud til de arbejdsløse, men det lykkedes heller ikke den Gang. Men Arbejdsløsheden blev ved, og vi maatte vedblive at arbejde. Saa forsøgte man paa ny med Indsamling. Men det er den Slags Ting, man kan gøre een Gang. Det kan lykkes en enkelt Gang og det lykkedes nogenlunde denne enkelte Gang, men det følgende Aar lykkedes det ikke. Jeg skal saaledes oplyse, at da vi det følgende Aar indsamlede, blev det ikke til 100,000 Kr., men kun til 35,000 Kr., og det tredje Aar blev det kun omtrent 15,000 Kr., hvilket kun var en Draabe i Havet. Men saa dukkede der et andet Spørgsmaal op, og det var Forsikrings-spørgsmaalet. Arbejderne kom ind paa at søge ved Forsikring, ved vore Organisationer at skaffe det fornødne til Veje. Saa udviklede Forsikringstanken paa dette Omraade sig blandt Arbejderne i Løbet af 90'erne og vi naaede ret vidt, idet mange Fagforeninger have velorganiserede Understøttelseskasser. Som det fremgaar af Kommissionens Betænkning, er den Sum, der er skaffet til Veje, ikke mindre end 400,000 Kr. for det sidste Aar, som disse Oplysninger omfatte. Ifølge Oplysningerne for det følgende Aar, der ere forelagte Kommissionen, men som man ikke har kunnet naa at faa med i Betænkningen, fordi den den Gang var trykt, var man i Fagforeningerne naaet op til 500,000 Kr. Men heller ikke dette er tilstrækkeligt. Det kan ikke naa ud til alle. Derfor maa man søge Statens og Kommunens Hjælp. Vi have prøvet det før.

Da vi havde den store Indsamling i 1885—86, vare vi ikke repræsenterede i Københavns Kommunalbestyrelse. Vi gik op til Kommunalbestyrelsen og viste den, hvad vi havde udrettet, forelagde den vort Regnskab og sagde: Saadan gaar det os, men det er ikke nok, der er endnu megen Nød; som vi ikke formaa at afhjælpe. Vi fik nogle meget smukke Ord fra den daværende Magistrat og fra den daværende Borgerrepræsentation, men Penge fik vi ingen af. De henviste til Fattigvæsenet, og det var netop det, vi vilde søge at undgaa. Det er ogsaa en Side af de Bestræbelser, som Arbejderne her have udfoldet, at de ved det Forsikringsvæsen, som er opstaaet

blandt dem, og som de have drevet saa vidt, som jeg har nævnt, have sparet det offentlige for mange Ydelser til fattige, som ellers vilde ligge det offentlige til Byrde. Samtidig have de bevaret de borgerlige Rettigheder for en stor Del af de fattige, som ellers vilde have mistet dem. Saa var det, at vi efterhaanden forelagde vore Forslag her for Rigsdagen Aar efter Aar. Det lykkedes os ikke straks at faa Gled i dem, men heldigvis kom der til sidst Gled i Sagen, og vi fik Tilskud til De fattiges Kasser. Derved fik de arbejdsløse en Hjælp, men Ordningen var saaledes, at disse Kasser og her i København Københavns Understøttelsesforening, som selvfølgelig alle have gjort sig al mulig Umage for at uddele Pengene paa bedste Maade, alligevel have maattet indskrænke sig til at hjælpe paa de Steder, hvor Nøden var størst, og hvor en større Sum var nødvendig. Derved blev der en Begrænsning, og der var mange, som ikke kunde komme i Betragtning.

Det foreliggende Lovforslag virker paa et bredere Grundlag, idet det tager Sigte paa ved Tilskud fra Staten og Kommunerne at støtte den Selvhjælp, som har vist sig at være til Stede blandt Arbejderne. Jeg ikke alene haaber, at Lovforslaget maa være et betydningsfuldt Skridt i Retning af en virkelig Løsning af dette Spørgsmaal, jeg er overbevist om, at vi dermed ere inde paa en Vej, som nok skal føre til Spørgsmaalets Løsning. Det er da mit Ønske, at Landstinget, naar det faar dette Lovforslag til Behandling, maa have det nærværende, hvorledes Forhandlingerne have fundet Sted i Kommissionen, hvor ogsaa Landstinget var repræsenteret, at Forslaget er Udtryk for et Kompromis mellem de forskellige Anskuelser, som alle, i Betragtning af at den tilstedeværende Nød skal og maa afhjælpes, have bøjet sig imod hverandre og derved skaffet dette Kompromis til Veje. Maa jeg udtale det Haab, at Landstinget, selv om der ogsaa der maatte være afvigende Anskuelser, vil se paa Sagen i sin Helhed og medvirke til, at vi i denne Samling kunne faa denne betydningsfulde Lov gennemført.

Børdam: Jeg ønsker paa mit Partis og egne Vegne at give dette Lovforslag et Par anbefalende Ord med paa Vejen, inden det gaar over til Landstinget. Det er jo lidt af en Begivenhed, at Folketinget nu har vedtaget et Lovforslag af saa stor social Rækkevidde som dette. Jeg hørte i sin Tid til dem, som rejste Kravet om, at